

2014/022

ONTVANGEN 28 NOV. 2014

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
College van Bestuur
t.a.v. de heer F.H.J. Stöteler
Postbus 5375
6802 EJ ARNHEM

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
IPC 2250

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
698541

Uw brief van
16 juli 2014

Uw referentie
UITCVB14/13489

Bijlagen
1. Advies CDHO

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Datum **26 NOV. 2014**
Betreft Aanvraag doelmatigheidstoets Ad-programma
Elektrotechniek/Energietechniek

Geachte heer Stöteler,

Met uw brief van 16 juli 2014, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 18 juli 2014, hebt u mij het voornemen voorgelegd om het Associate-degreeprogramma Elektrotechniek/Energietechniek als bekostigd programma binnen de aan uw instelling verbonden bacheloropleiding Elektrotechniek te verzorgen in de gemeente Arnhem.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 13 november 2014, kenmerk 2014/022, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 van 3 juli 2014 (hierna: Beleidsregel) heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om het Ad-programma Elektrotechniek/Energietechniek als bekostigd programma in Arnhem te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de voorwaarden a, b en c in artikel 6 van genoemde Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW vervalt dit besluit indien het Ad-programma niet binnen 10 maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho).

Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over onderhavig Ad-programma een positief besluit in het kader van de toets nieuw Ad-programma heeft genomen. In verband met het vervallen van dit besluit na 10 maanden raad ik u aan zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de toets nieuw Ad-programma in te dienen.

Onze referentie
698541

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Vereniging Hogescholen, de Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

drs. R. Minnée

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies

Geachte mevrouw Bussemaker,

datum
13 november 2014

onderwerp
nieuwe opleiding
HAN
hbo Ad
Elektrotechniek/
Energietechniek
Arnhem

ons kenmerk
2014/022

bijlage
beoordelingskader

Op 18 juli 2014 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) om de hbo Ad Elektrotechniek/Energietechniek als bekostigd deeltijdprogramma te verzorgen te Arnhem. Op 22 juli heeft de commissie de instelling om aanvullende informatie verzocht. Op 22 september heeft aanvrager verzocht de termijn waarbinnen de aanvulling geleverd kon worden te verlengen tot 22 november. De aanvraag was op 20 oktober 2014 voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de HAN om de hbo Ad Elektrotechniek/Energietechniek als bekostigd programma te Arnhem te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u aan in de bijlage bij dit advies.

Omschrijving van de aanvraag

De HAN wil een nieuw Ad programma Elektrotechniek/ Energietechniek in deeltijd aanbieden. De Ad maakt onderdeel uit van de bestaande hbo bacheloropleiding Elektrotechniek. De Ad wil studenten opleiden die startbekwaam zijn in het werkveld van de Elektrotechniek op het terrein van elektrische energietechniek zoals: servicemonteur, storingsmonteur, eerste monteur, project engineer en werkvoorbereider.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

De Ad Elektrotechniek/ Energietechniek staat nog niet in het Croho geregistreerd. Aanvrager heeft een overzicht geleverd van verwant onderwijsaanbod. De meest verwante Ad was het Ad programma Elektrotechniek dat de Christelijke Hogeschool Windesheim van 2009 tot 2014 aanbood. Een enigszins verwant

pagina 2 van 5 programma is het brede Ad programma Engineering, waarin ook enkele vakken elektrotechniek en energietechniek worden aangeboden. De aangevraagde Ad is dus nieuw. Aangezien dit Ad programma in het geheel nog niet aanwezig is binnen het Nederlandse onderwijsaanbod, wordt aangenomen dat de noodzaak voor dit programma bestaat. De commissie concludeert dat de voorgenomen Ad Elektrotechniek/ Energietechniek noodzakelijk is om de gewenste vernieuwing te kunnen realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium a van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de Ad Elektrotechniek/Energietechniek beantwoordt aan een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Voor wat betreft de maatschappelijke behoefte verwijst aanvrager enkel naar het streven van het departement van OCW om de Associate degree als zelfstandige hbo-opleiding in het onderwijsveld te positioneren.

Aanvrager maakt de behoefte aan het nieuwe Ad programma Elektrotechniek/ Energietechniek aannemelijk door te verwijzen naar een groot aantal documenten waaruit blijkt dat er op de arbeidsmarkt behoefte is aan technici, in het bijzonder op een tussenniveau tussen mbo en hbo. Kernbegrip is hier upgrading: waar vroeger volstaan kon worden met een medewerker met mbo-2 niveau wordt steeds vaker gekozen voor iemand met een mbo-3 diploma, en waar eerst een mbo-4 niveau voldoende was wil men steeds vaker een Ad'er. Dit geldt in de techniek nog sterker dan in andere sectoren. Uit het ROA rapport Associate degree opleidingen en arbeidsmarktrelevantie uit 2011 blijkt dat er in de elektrotechnische beroepen (automatiserings-energietechniek, elektrotechnische installatietechniek) sprake is van upgrading: functies op mbo niveau worden in toenemende mate door hbo'ers vervuld en steeds meer mbo'ers stromen door in het hbo. ROA constateert dat de verhouding tussen mbo'ers en hbo'ers in de periode 2006-2010 ten opzichte van de periode 2001-2005 met respectievelijk -17,4% en -5,4% is veranderd. Dat betekent dat er meer hbo'ers werkzaam waren binnen de genoemde beroepen (zichtbare opscholing). Bij elektromonteurs op mbo niveau is geen upgrading of downgrading zichtbaar.

Daarnaast is de technische sector sterk vergrijsd; ROA verwacht een vervangingsvraag van 7,4% de komende jaren, dat is hoog in vergelijking met de andere sectoren. Aanvrager heeft een overzicht geleverd van het aantal vacatures voor elektrotechnici in de regio Arnhem op mbo en hbo niveau. Uit dit overzicht blijkt dat er relatief veel vraag is naar elektrotechnisch personeel op mbo4 niveau met daarnaast specifieke training en werkervaring op energietechnisch gebied (114 vacatures op nationalevacaturebank.nl in de zomer van 2014). Afgestudeerden van deze Ad zouden deze vacatures kunnen vervullen. Uit de aanvraag is gebleken dat de HAN en ROC Rijn-IJssel contacten onderhouden met 300 stagebedrijven op het gebied van elektrotechniek. Tevens blijkt uit de aanvraag dat bedrijven er bij de HAN en de regionale mbo-instellingen op hebben aangedrongen om meer elektrotechnici op te leiden. Hetzelfde arbeidsmarktbeeld blijkt uit gegevens van UWV en een onderzoek van Economisch Bureau ING.

Aanvrager heeft een duidelijke omschrijving gegeven van de functies en beroepen waarin afgestudeerden van de Ad Elektrotechniek/ Energietechniek terecht kunnen komen: onderhoudstechnicus van complexe elektrische machines, projectleider op operationeel niveau, test-engineer, field service engineer in het after-sales traject,

pagina 3 van 5 commercieel technicus en technisch adviseur voor complexe systemen en apparaten.

De commissie concludeert dat aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat er een arbeidsmarktbehoefte bestaat aan afgestudeerden van de Ad Elektrotechniek/ Energietechniek. De aanvraag voldoet aan criterium b van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

In de prestatieafspraken met de Minister heeft aanvrager een aantal speerpunten vastgelegd. Deze zijn door de RCHO erkend als zwaartepunt. Het betreft de volgende thema's: High Tech Systemen en Materialen, Chemie, Energie- en Milieutechnologie, Creatieve Industrie, Life Sciences & Health, Logistiek en Food, Zorg & Welzijn, Sport en Onderwijs. De Ad Elektrotechniek/ Energietechniek sluit aan op het zwaartepunt Energie- en Milieutechnologie. Dit heeft als gevolg dat wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds ruimschoots voldoende opleidingen in de vraag kunnen voorzien.

Vanaf 18 juli 2014 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de HAN om het Ad programma Elektrotechniek/ Energietechniek in Arnhem aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager werkt in het kader van dit Ad programma samen met een groot aantal bedrijven in de regio. Aanvrager verwacht dat elk bedrijf ongeveer 1 student zal aanleveren. De instroom in het programma komt daarmee uit op 13 tot 25 studenten in het eerste jaar. De totale instroom in vergelijkbare opleidingen is gering.

		2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Elektrotechniek	Windesheim Hogeschool	22	22	10	5
Engineering	Rotterdam	0	16	42	81

Bron: Criho

De enige echt vergelijkbare opleiding met de voorgenomen Ad Elektrotechniek/ Energietechniek was de Ad Elektrotechniek van Windesheim. Echter, deze is inmiddels opgeheven. De enige resterende enigszins verwante Ad is de Ad Engineering in Rotterdam. De instroom in dit programma is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Geografisch gezien is er voldoende afstand tussen Rotterdam en Arnhem, dus realisatie van de Ad Elektrotechniek/ Energietechniek in Arnhem zal niet tot een minder doelmatige spreiding van het onderwijsaanbod leiden.

Aanvrager wil het Ad programma Elektrotechniek/Energietechniek aanbieden in een blended learning variant. Deze onderwijsvorm lijkt goed te passen bij de doelgroep, die bestaat uit werkenden.

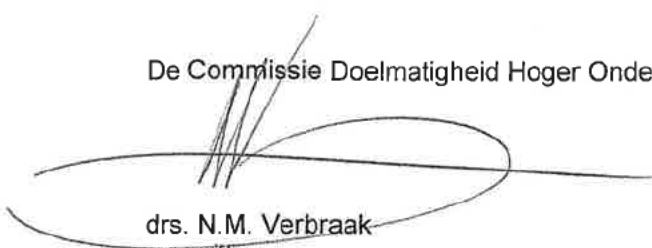
De Ad Elektrotechniek/ Energietechniek is onderdeel van de hbo bacheloropleiding Elektrotechniek. Deze is weer verbonden met het Centre of Expertise Sustainable Electrical Energy. Dit Centre of Expertise onderzoekt samen met regionale

pagina 4 van 5 energiebedrijven de transitie naar duurzame energie en verbetert het energieonderwijs. De Ad is ook verbonden met de lectoraten Duurzame Energie en Control Systems. Tenslotte is de HAN actief betrokken bij stichting kiEMT, een stichting die innovatie op het gebied van energie- en milieutechnologie in Oost-Nederland bevordert.

De commissie concludeert dat de aangevraagde Ad aansluit op een zwaartepunt van de instelling en dat er voldoende ruimte in het landelijk aanbod is om deze nieuwe Ad in Arnhem te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium c van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. N.M. Verbraak
voorzitter

pagina 5 van 5 **Bijlage:**
Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.